

พระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
พุทธศักราช ๒๔๗๖

นริศรานุวัดติวงศ์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามพระราชกฤษฎีกาตั้งวันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอภินัดเกล้าฯ
มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า เมื่อได้มีการ
ปกครองระบอบรัฐธรรมนูญแล้ว ก็เป็นการสมควรที่จะรีบ
จัดบำรุง การศึกษาวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองให้ได้ระดับ
มหาวิทยาลัยในอารยะประเทศ และให้แพร่หลายยิ่งขึ้นโดย
เร็ว จึงเป็นการสมควรที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์
และการเมืองขึ้นเป็นพิเศษ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราช
บัญญัติมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์ และการเมือง พุทธ
ศักราช ๒๔๗๖”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ
อื่นซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัยหนึ่ง
เรียกว่า “มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง” มี
หน้าที่จัดการศึกษาวิชากฎหมาย วิชาการเมือง วิชาเศรษฐ
การและบรรดาวิชาอื่น ๆ อันเกี่ยวกับวิชาธรรมศาสตร์และ
การเมือง

มาตรา ๕ ให้ โอน คณะ นิติศาสตร์ และ รัฐศาสตร์ ใน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตลอดจนทรัพย์สินและงบประมาณ
ของคณะเหล่านั้นมาขึ้นต่อมหาวิทยาลัยนี้ ก่อนวันที่ ๑
เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๗

มาตรา ๖ มหาวิทยาลัยนี้อาจแบ่งเป็นคณะต่างๆ ตามที่
จะได้มีข้อบังคับของมหาวิทยาลัยกำหนดไว้

มาตรา ๗ มหาวิทยาลัยนี้ให้เป็นนิติบุคคล
ในส่วนการเงินนั้นอาจที่จะมีรายได้ต่างๆ อีกดังนี้

- (๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๒) เงินค่าเล่าเรียน ค่าสอบไล่และค่าธรรมเนียม
อื่นๆ ของมหาวิทยาลัย
- (๓) เงินค่าบำรุงของนักเรียนเก่า

ส่วนที่ ๑

ระเบียบธุรการทั่วไปและธุรการในคณะต่างๆ

หมวดที่ ๑

ธุรการทั่วไป

มาตรา ๘ ให้มหาวิทยาลัยนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ
คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่า

การกระทรวงธรรมการ ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัย คณะบดี
ของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
กับกรรมการโดยคุณวุฒิซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวน
ไม่เกินกว่าจำนวนกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา ๘ . ให้นายกรัฐมนตรีเป็นนายกกิตติมศักดิ์ของ
คณะกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเป็นนายก
คณะกรรมการ และ ผู้ประ ศาสน์การ มหาวิทยาลัยเป็น
อุปนายกคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และเลขาธิการมหา
วิทยาลัยเป็นเลขาธิการคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

มาตรา ๑๐ ให้กรรมการโดยคุณวุฒิตำรงอยู่ในตำแหน่ง
สองปี เว้นแต่จะได้อุถูกแต่งตั้งในตำแหน่งนั้นต่อไปอีกคราว
ละสองปี

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ดังนี้
(๑) ควบคุมและรักษาระเบียบการในมหาวิทยาลัย
(๒) จัดหาวิธีการ อันจะยัง การศึกษาของมหาวิทยาลัย
ให้เจริญยิ่งขึ้น

(๓) จัดวางหลักสูตร ระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย

(๔) จัดตั้งงบประมาณของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมหาวิทยาลัยประชุมกันอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ให้นายกเป็นผู้กำหนดวันประชุม ถ้ากรรมการคนใดคนหนึ่งร้องขอให้คณะกรรมการมหาวิทยาลัยประชุมเพื่อกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ให้นายกจัดการเรียกประชุมคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ ในการประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยครั้งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมได้

มาตรา ๑๔ การลงมติให้ถือคะแนนเสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าในการลงมตินั้นมีคะแนนเสียงเท่ากันให้นายกออกคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นหนึ่งคะแนนเพื่อขาด

มาตรา ๑๕ ถ้านายกมาเป็นประธานไม่ได้ก็ให้อุปนายกเป็นประธานแทน ถ้าอุปนายกมาไม่ได้ก็ให้กรรมการเลือกตั้งกรรมการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานชั่วคราวเฉพาะการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๑๖ ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัยนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของสภาผู้แทนราษฎรจากผู้ที่มีความรู้ดีดังต่อไปนี้

(๑) ได้ปริญญาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาเอกในวิชาประเภทหนึ่งประเภทใดที่เกี่ยวกับวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง หรือ

(๒) ได้ทำการสอนวิชาในมหาวิทยาลัยหรือในโรงเรียนชั้นสูงของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใดในประเทศสยามมาไม่ต่ำกว่าห้าปี

มาตรา ๑๗ ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัยมีเลขาธิการมหาวิทยาลัย นายหนึ่งเป็นผู้ช่วยในฝ่ายธุรการ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติกิจการงานตามสมควร

มาตรา ๑๘ ผู้ประศาสน์การมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ควบคุมดูแลการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และ ข้อบังคับ ของ คณะ กรรมการ มหา
วิทยาลัย

(๒) รับผิดชอบให้ความเห็นแก่คณะดี

(๓) ควบคุมดูแลการเงินและการพัสดุของมหาวิทยาลัย

(๔) เป็นผู้แทนของมหาวิทยาลัยในกิจการทุกประเภท

(๕) รักษาวินัยของมหาวิทยาลัย

(๖) แต่งตั้งถอดถอนพนักงานของมหาวิทยาลัยตามระเบียบ

หมวดที่ ๒

ธุรการในคณะต่าง ๆ

มาตรา ๑๙ กิจการในคณะหนึ่ง ๆ ของมหาวิทยาลัยนั้นให้อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของคณบดี ซึ่งคณะกรรมการมหาวิทยาลัยจะได้ตั้งขึ้น จากบุคคลผู้มีคุณวุฒิ เช่นเดียวกับผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ประสานงานมหาวิทยาลัย ตั้งที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖

มาตรา ๒๐ คณบดีมีเลขาธิการนายหนึ่งเป็นผู้ช่วยฝ่ายธุรการ และมีพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติกิจการตามสมควร

มาตรา ๒๑ คณบดีมีหน้าที่ดังนี้

(๑) เป็นผู้แทนของคณะ

(๒) ควบคุมกิจการฝ่ายธุรการของคณะ

(๓) ปฏิบัติการตามข้อตกลงของคณะกรรมการประจำมหาวิทยาลัย และบทบัญญัติต่าง ๆ เพื่อให้การสอนและหลักสูตรการสอบดำเนินไปโดยเรียบร้อย

(๔) รายงานให้ผู้ประสานงานมหาวิทยาลัยทราบใน
เหตุการณ์ต่าง ๆ อันเกิดขึ้นในคณะ

(๕) รักษาวินัยภายในคณะ

มาตรา ๒๒ ในคณะหนึ่งให้มีคณะกรรมการประจำคณะ
มีหน้าที่ดังนี้

(๑) จัดทำงบประมาณของคณะแล้วเสนอต่อคณะ
กรรมการประจำมหาวิทยาลัย

(๒) รับผิดชอบ ให้ความเห็นแก่คณะดีในกิจการ
ของคณะ

มาตรา ๒๓ คณะกรรมการประจำคณะประกอบด้วย
คณะดี

ผู้สอนในคณะนั้น

เลขานุการคณะดี

คณะดีเป็นประธานและเลขานุการคณะดีเป็นเลขานุการ
คณะกรรมการประจำคณะนั้นโดยตำแหน่ง

มาตรา ๒๔ การประชุม องค์กรประชุม การลงมติ และ
การตั้งประธานชั่วคราว ให้ใช้บทบัญญัติในมาตรา ๑๒, ๑๓,
๑๔, ๑๕. โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การศึกษาในมหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๕ ประโยชน์มหาวิทยาลัยมี ๓ ชั้น

(๑) ประโยชน์ตรี ผู้ได้ปริญญานี้เรียกว่า “ธรรมศาสตร์บัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ธ.บ.”

(๒) ประโยชน์โท ก) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางนิติศาสตร์เรียกว่า “นิติศาสตร์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “น.ม.”

ข) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางรัฐศาสตร์เรียกว่า “รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ร.ม.”

ค) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า “เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศ.ม.”

ง) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางการทูตเรียกว่า “มหาบัณฑิตทางการทูต” ใช้อักษรย่อ “ท.ม.”

(๓) ประโยชน์เอก ก) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางนิติศาสตร์เรียกว่า “นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “น.ด.”

ข) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางรัฐศาสตร์เรียกว่า “รัฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ร.ด.”

ค) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า “เศรษฐศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ศ.ด.”

ง) ผู้ได้ปริญญานี้ในทางการทูตเรียกว่า “ดุษฎีบัณฑิต
ทางการทูต” ใช้อักษรย่อ “ท.ด.”

มาตรา ๒๖ การศึกษาชั้นปริญญาตรี ผู้ศึกษาจำต้องเรียน
วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป (ธรรมศาสตร์)
ธรรมนุญศาลยุติธรรม กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายการ
เลือกตั้ง กฎหมายปกครอง กฎหมายอาชญา กฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล กฎหมายระหว่าง
ประเทศแผนกคดีอาชญา วิธีพิจารณาความแพ่ง วิธีพิจารณา
ความอาชญา กฎหมายลักษณะล้มละลาย กฎหมายลักษณะ
พยานและจิตตวิทยา ลัทธิเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย
การคลัง และระเบียบวิธีปฏิบัติราชการของทบวงการเมือง
ตามที่มหาวิทยาลัยจะกำหนดให้เลือก และวิชาอื่นซึ่งมหา
วิทยาลัยจะกำหนดเพิ่มเติม

มาตรา ๒๗ การศึกษาชั้นปริญญาโทนั้น ผู้ศึกษาจำต้อง
เรียนวิชาตามประเภทต่าง ๆ ที่ตนสมัคร คือ

(๑) ปริญญาโทในทางนิติศาสตร์ เรียนวิชา ประวัติ
ศาสตร์กฎหมายอาชญาวิทยา กฎหมายอาชญาพิสดาร

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ หน้า ๑๐๑๗

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์พิสดาร กฎหมายของประเทศ
แองโกลแซกซอน กฎหมายของประเทศที่ใช้ประมวล
กฎหมาย การฝึกหัดในทางอรรถคดี และวิชาอื่น ๆ ซึ่ง
มหาวิทยาลัยจะกำหนดเพิ่มเติม

(๒) ปริญญาโทในทางรัฐศาสตร์ เรียนวิชา ประวัติ
ศาสตร์ การปกครอง กฎหมายปกครองพิสดาร กฎหมาย
รัฐธรรมนูญ และกฎหมายการเลือกตั้งพิสดาร อาชญวิทยา
วิทยาศาสตร์ การคลัง การทะเบียนและสถิติพยากรณ์
ความรู้ทั่วไปในการสาธารณสุขและสาธารณสุขูปการ ความรู้
ทั่วไปในการศึกษา ศาสนาและศิลปากร ความรู้ทั่วไปใน
การพาณิชย์ คมนาคม เกษตร อุตสาหกรรม โยธา วิทยา
ศาสตร์ การฝึกหัดงานในทบวงการเมืองของรัฐบาลหรือ
การฝึกหัดงานในที่อื่นซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนดและวิชาอื่น ๆ
ซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนดเพิ่มเติม

(๓) ปริญญาโทในทางเศรษฐศาสตร์ เรียนวิชา ประวัติ
ศาสตร์ลัทธิเศรษฐกิจ เศรษฐศาสตร์พิสดาร กฎหมาย
อุตสาหกรรม การทะเบียนและสถิติพยากรณ์ กฎหมาย
กรรมกร วิทยาศาสตร์ การคลังและกฎหมายการคลัง การ
ธนาคารและเครดิตสถาน การบัญชี ความรู้ทั่วไปในการ

สาธารณสุขและสาธารณูปการ ความรู้ทั่วไปในเทคนิค การพาณิชย์ คมนาคม เกษตร อุตสาหกรรม โยธา วิทยาศาสตร์ การฝึกหัดงานในทบวงการเมืองของรัฐบาล หรือ การฝึกหัดงานในที่อื่นซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนด และวิชาอื่น ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนดเพิ่มเติม

(๔) ปริญญาโทในทางการทูต เรียนวิชา ประวัติศาสตร์ การเกี่ยวพันระหว่างประเทศ กฎหมายระหว่างประเทศ พิศดาร สัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างสยามกับต่างประเทศ สันนิบาตชาติ ข้อตกลงระหว่างประเทศสมัยปัจจุบัน การเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กฎหมายการปกครองเมืองชั้นของต่างประเทศ มารยาตและการสมาคมกับคนต่างประเทศ สุนทรพจน์และท่วงที ภาษาฝรั่งเศส และอังกฤษ ซึ่งรู้ดีหนึ่งภาษา รู้ปานกลางหนึ่งภาษา การฝึกหัดทำงานในกระทรวง การต่างประเทศในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าประจำแผนกหรือการฝึกหัดในที่อื่นซึ่งมหาวิทยาลัยจะได้กำหนดให้ และวิชาอื่น ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะกำหนดเพิ่มเติมอีก

มาตรา ๒๘ การศึกษาชั้นปริญญาเอกนั้น ผู้ศึกษาจำต้องเรียนวิชาตามประเภทต่าง ๆ ที่ตนสมัคร คือ

(๑) ปรินญาเอก ในทางนิติศาสตร์ มีการค้นตำรากฎหมายภาษาอังกฤษ การค้นตำรากฎหมายภาษาฝรั่งเศส การแต่งตำรากฎหมายภาษาไทย

(๒) ปรินญาเอก ในทางรัฐศาสตร์ มี การค้นตำรา รัฐศาสตร์ภาษาอังกฤษ การค้นตำราวิชารัฐศาสตร์ภาษาฝรั่งเศส การแต่งตำรา รัฐศาสตร์ภาษาไทย

(๓) ปรินญาเอก ในทางเศรษฐศาสตร์ มี การค้นตำรา เศรษฐศาสตร์ภาษาอังกฤษ การค้นตำราเศรษฐศาสตร์ภาษาฝรั่งเศส การแต่งตำราเศรษฐศาสตร์ภาษาไทย

(๔) ปรินญาเอกในทางการทูต มี การค้นตำราการทูต ภาษาอังกฤษ การค้นตำราการทูตภาษาฝรั่งเศส การแต่ง ตำราการทูตภาษาไทย

มาตรา ๒๕ หลักสูตรสำหรับปรินญาชั้นหนึ่ง ๆ นั้น ให้มหาวิทยาลัยกำหนดออกเป็นภาคต่าง ๆ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้ แยกออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ถ้าวิชาใดมีปริมาณหรือคุณภาพ มากจะแยกวิชานั้นออกเป็นหลายลักษณะก็ได้ ผู้ศึกษาจะ ต้องสอบวิชาให้สำเร็จในภาคหนึ่งแล้วจึงจะมีสิทธิสอบใน ภาค ๒ และภาคต่อ ๆ ไปตามลำดับ แต่ในภาคหนึ่ง ๆ นั้น ผู้ศึกษามีสิทธิที่จะแยกสอบเป็นลักษณะต่าง ๆ ได้ และ

เล่ม ๕๐ หน้า ๑๐๒๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๔๗๖

เมื่อสอบไล่ได้ลักษณะใดแล้วก็ไม่ต้องสอบลักษณะนั้นซ้ำอีก
สำหรับปริญญาชั้นนั้น ๆ

การสอบไล่ให้มีปีละสองครั้งเป็นอย่างน้อย

การศึกษาชั้นปริญญาโทและปริญญาเอกนั้น ผู้ใดได้
ศึกษาวิชาในประเภทหนึ่งแล้ว จะเข้าเรียนในประเภทอื่น
มหาวิทยาลัยอาจยกเว้นวิชาลักษณะเดียวกับที่ผู้นั้นสอบไล่ได้
ไว้แล้ว

มาตรา ๓๐ การสอบไล่ให้มีได้ทั้งสอบเขียนและสอบ
ปากเปล่า หรือปากเปล่าอย่างใดก็ตามที่มหาวิทยาลัยจะ
ได้มีข้อบังคับกำหนดไว้

การสอบเขียนนั้น ให้กรรมการสอบไล่กำหนดหัวข้อให้ผู้
สอบไล่เรียบเรียงแต่งเรื่องตามหัวข้อนั้น และให้มหาวิทยาลัย
กำหนดตัวบทกฎหมาย หนังสือ และเอกสารใดซึ่งยอมให้
ผู้สอบไล่ค้นดูได้ในที่สอบไล่เพื่อประกอบการแต่งเรื่องนั้น

การสอบปากเปล่านั้น ให้กรรมการซักถามผู้สอบไล่
โดยมีวัตถุประสงค์จะทราบว่าคุณสอบไล่ได้มีความรู้ลึกซึ้งใน
วิชานั้นปานใด และจะแสดงได้ทันทีตามที่ตามสมควรหรือไม่
มหาวิทยาลัยจะกำหนดตัวบทกฎหมาย หนังสือ และเอกสาร

ใด ซึ่งยอมให้ผู้สอบไล่คันตุ่ได้ในที่สอบไล่บ้างหรือไม่เลย
ก็ได้ตามชนิดของวิชาที่สอบไล่

มาตรา ๓๑ การสอบปากเปล่านั้น มหาวิทยาลัยอาจ
อนุญาตให้มหาชน เข้ามาฟัง การสอบก็ได้ เมื่อปฏิบัติตามข้อ
บังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๒ คณะสอบไล่ นั้น ให้แสดงและประกาศ
ไว้โดยเปิดเผยและโดยเร็วที่สุด

มาตรา ๓๓ คำชี้ขาดของ กรรม การสอบไล่ ในผล แห่ง
การสอบไล่ให้ถือว่าที่สุด

มาตรา ๓๔ นอกจากผู้ที่เรียนเพื่อจะสอบไล่แล้ว มหา
วิทยาลัยจะออกข้อบังคับ อนุญาตให้มีผู้ฟัง การสอนโดยไม่มี
สิทธิจะเข้าสอบไล่ก็ได้

มาตรา ๓๕ คณะ กรรมการ มหาวิทยาลัย อาจให้ปริญญา
อันหนึ่งอันใดเป็นปริญญาเกิตติมศักดิ์แก่ผู้หนึ่งผู้ใดโดยไม่ต้อง
สอบไล่ตามหลักสูตรก็ได้ เมื่อผู้นั้นมีคุณวุฒิตามที่กำหนดไว้
ในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๓๖ นอกจากการ เรียน เพื่อ สอบไล่ ได้ ปรึญญา
มหาวิทยาลัยอาจจัดให้มีการสอบไล่ เพื่อ ได้ ใบสุทธิหรือ
ประกาศนียบัตรอื่นก็ได้

มาตรา ๓๗ ผู้สมัครเข้าเรียน ในมหาวิทยาลัย เพื่อ ได้รับ
ปรึญญานั้นจะต้องมีคุณสมบัติและพินความรู้ดังนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ แต่มหาวิทยาลัย
อาจยกเว้นให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบเจ็ดปีบริบูรณ์เข้าเรียนได้
เมื่อผู้นั้นสอบไล่ได้ชั้นมัธยมบริบูรณ์ของกระทรวงธรรมการ

(๒) มีความประพฤติเรียบร้อย ซึ่งต้องมีผู้รับรองหนึ่ง
คน ผู้รับรองนั้นจะต้องเป็นเนติบัณฑิต หรือผู้สำเร็จการศึกษา
จากโรงเรียนข้าราชการพลเรือน หรือผู้สำเร็จการศึกษาจาก
คณะนิติศาสตร์ และ รัฐศาสตร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
หรือผู้ที่ได้ ปรึญญาใด ปรึญญา หนึ่ง แห่ง มหาวิทยาลัย ธรรม
ศาสตร์และการเมืองนี้ หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ
ข้าราชการตั้งแต่ชั้นประจำแผนกขึ้นไป

(๓) สอบไล่ได้มัธยม บริบูรณ์ของ กระทรวงธรรมการ
หรือสอบความรู้เบื้องต้นของมหาวิทยาลัยนี้ได้ หรือสอบ
ความรู้อย่างอื่นอันมหาวิทยาลัยยอมเทียบให้เท่ากับวิทยฐานะ
ดังกล่าวข้างต้น

ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันประกาศพระราชบัญญัตินี้ ให้ผ่อนผันแก่ผู้ที่มีได้สอบไล่ความรู้ได้ ตั้งกล่าวข้างต้นสมัครเข้าเรียนได้เมื่อผู้นั้นมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - (๒) ผู้แทนตำบล
 - (๓) ผู้ที่เป็นข้าราชการใน วันประกาศ พระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งผู้บังคับบัญชารับรองว่ามีความชำนาญในราชการ เป็นพื้นความรู้เพียงพอที่จะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้
 - (๔) ผู้ที่เคยเป็นนักเรียนของโรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม และผู้ที่เคยเป็นนักเรียนของโรงเรียนข้าราชการพลเรือน หรือคณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ได้ออกจากสถานศึกษาเหล่านี้ไปก่อนเรียนสำเร็จโดยไม่มีความผิด
 - (๕) ทนายความชั้นที่ ๒
 - (๖) ผู้ซึ่งได้รับสิทธิให้เข้าศึกษาในแผนกนิติศาสตร์ได้ตาม ข้อ บังคับที่ ๕ อยู่ใน ขณะ ที่ ประกาศ พระราช บัญญัติ ฉบับนี้
- มาตรา ๓๔ ผู้ที่เรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ ที่จะโอนมาขึ้นมหาวิทยาลัยนั้นสอบไล่ได้วิชาลักษณะใดซึ่งมหาวิทยาลัย

วินิจฉัยว่า วิชา นั้น ๆ มีวิทยฐานะพอกับวิชาหลักสูตรใหม่
แล้ว ให้ยกเว้นไม่ต้องเรียนวิชาลักษณะนั้น

มาตรา ๓๕ ผู้ที่ได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากสถาน
ศึกษาในสยามหรือต่างประเทศซึ่งมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าปริญญา
ตรีของมหาวิทยาลัยนี้ ก็ให้ผ่อนผันเข้าศึกษาปริญญาโทได้
ทันที แต่ก่อนที่จะผ่อนผันมหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีการ
สอบไล่เฉพาะวิชาที่ผู้นั้นยังมิได้เรียนได้

ส่วนการเรียนชั้นปริญญาโทนั้น ถ้าหลักสูตรกำหนดให้
มีการเรียนวิชา กฎหมายหรือขนบ ธรรมเนียมแบบ แผนของ
ต่างประเทศด้วยแล้ว ผู้ใดได้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร
ของประเทศนั้น มหาวิทยาลัยอาจยกเว้นวิชานั้น ๆ ให้แก่
ผู้นั้นได้

ส่วนที่ ๓

ผู้สอนมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๐ ผู้ที่จะสอนใน มหาวิทยาลัยแบ่ง เป็นชนิด
สามัญและวิสามัญ

(๑) ผู้สอนชนิดสามัญแบ่งเป็นสองชั้นดังนี้

๑. ศาสตราจารย์สามัญ

๒. รองศาสตราจารย์สามัญ

(๒) ผู้สอนระดับวิสามัญแบ่งเป็น ๓ ชั้น ดังนี้

มาตรา ๑๑. ศาสตราจารย์วิสามัญ

๒. รองศาสตราจารย์วิสามัญ

มาตรา ๑๒. ผู้บรรยาย

มาตรา ๔๑ ศาสตราจารย์สามัญนั้นคือผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นจากบุคคลที่ได้ เป็น รอง ศาสตราจารย์สามัญมาก่อน มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปี

มาตรา ๔๒ รองศาสตราจารย์สามัญนั้นคือผู้ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นจากบุคคลที่ได้รับปริญญาเอก (สามัญหรือกิตติมศักดิ์) ของมหาวิทยาลัยอื่น และสอบแข่งขันวิชาชั้นรองศาสตราจารย์ได้

มาตรา ๔๓ ศาสตราจารย์ หรือ รอง ศาสตราจารย์วิสามัญนั้นคือผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นจากบุคคลที่ได้รับ ปริญญาต่าง ประเทศ ไม่ต่ำกว่า ชั้น ปริญญาเอก หรือผู้ที่ได้ทำการตรวจค้นหรือกระทำการอย่างใดในสยามหรือต่างประเทศ ซึ่งคณะกรรมการมหาวิทยาลัยได้สอบสวนความรู้เห็นเป็นที่พอใจว่าชำนาญในวิชาที่จะสอนนั้นแล้ว

มาตรา ๔๔ ผู้บรรยายนั้น ได้แก่บุคคลใด ๆ ซึ่งคณะกรรมการมหาวิทยาลัยได้สอบสวนความรู้แล้ว ตั้งให้บรรยายวิชาใด ๆ ในมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๕ ผู้ที่เป็นศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์ อยู่แล้วในเวลานี้ก็ตั้งให้เป็นศาสตราจารย์ หรือรองศาสตราจารย์สามัญ

ส่วนที่ ๔

วินัยนิสิตมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๖ วินัยของนิสิตมหาวิทยาลัยและการลงโทษฐานผิดวินัยให้เป็นไป ตามระเบียบ และ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ ๕

อัตราค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัย

มาตรา ๔๗ ค่าธรรมเนียม ให้เป็น ไปตาม ระเบียบและ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖
เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี